

LTF starp diviem kongresiem

Gads ir aizbējis kā viens mirklis, vēsturei pieder jau arī 7. un 8. oktobra dienas, kad Rīgā, turpat Politiskās izglītības namā notika Latvijas Tautas frontes otrais kongress. LTF priekšsēdētājs Dainis Ivāns savā pārskata ziņojumā īsumā raksturoja šo pavisam īso laiku sprīdi starp diviem kongresiem, bet tik ietilpīgi. Atjaunota tautas at-

ribūtība, notikušas daudzas nozīmīgas akcijas, lieli panākumi gūti PSRS tautas deputātu vēlēšanās... Lai kāds un kur būtu LTF rīkotais pasākums — metropolē Rīgā vai rajonos — allaž pulcinājās nepieredzēti daudz cilvēku, sajūsmīnātu un savilņotu par jaunās atmodas laikmeta ieskaņām.

Latvijas Tautas fronte pierādījusi, ka ir pa-

tiesa tautas interešu paudēja, pirmajā darbības gadā droši un atklāti apkopojusi tautas ciešanas, likstas, ilgas un centienus, to visu nosaucot patiesos vārdos un nu, kā tas izskanēja kongresa dienās, kā redzams no karstās un ilgās debatēs pieņemtajiem statūtiem un programmas, citiem dokumentiem, visu koncentrējusi vienotā neatkarī-

gās Latvijas valsts atjaunošanas koncepcijā. LTF skaidri un noteikti iestājas par Latviju uzvirtojušo visu progresīvo spēku konsolidēšanu kopīgo mērķu sasniegšanai. Pagājis sajūsmības vilnis, panākumi nav apreibinājuši, bet gan padarījuši redzīgākus tautfrontiešus, otrais LTF kongress parādīja, ka runu, mītiņu un aicinājumu laiks ir

beidzies, ka ir pienācis cits laiks — pastāvīgas darbošanās, konkrētu uzdevumu īstenošanas laiks. Latvijas Tautas fronti par lielu spēku, no kura jāmācās un ar kuru jāsadarbjas, atzinusi Latvijas KP. Aizvadītā gada laikā milzīgos tempos un apmēros pieaugusi tautfrontiešu autoritāte visās PSRS tautās un aiz robežām. Un ar to nevar nerēķināties. Par to liecināja arī 18 valstu žurnālistu piedalīšanās kongresā. Ar LTF kopā ir un to atbalsta 64 procenti

krievu un 57 procenti citu tautību pārstāvju. LTF apvienojušies 207 tūkstoši biedru, tās atbalsta grupas ir lielākās Krievijas pilsetās Maskavā un Leningradā, kā arī Ašhabadā, Igaunijā un Burjātijā, tāpat Amerikas Savienotajās Valstīs, Kanādā un Zviedrijā.

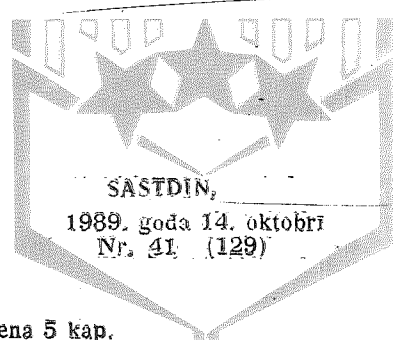
Otrajā LTF kongresā izvirzītais maģistrālais mērķis ir neatkarīga, parlamentāra republika, kas turpina demokrātiskās tradīcijas un uztur draudzīgas attiecības ar visām valstīm.

VINOTI LATVIJAI!

JAUNAIS CELS

Agrofirmas „Sorkonais Oktobris“ laikrosts

Cena 5 kap.

Pārskata sesija No Šķaunes līdz Amulai

Šķiet, tā bija vēsturiska sesija, kas Riebiņu ciema izpilddomniešas tēpās sanāca 3. oktobrī. Vēsturiska tajā ziņā, ka tā bija pēdējā pārskata sesija šim ciema deputātu sasaukumam. Sesijas darba kārtībā — viens jautājums: ciema izpilddomniešas pārskats par 1989. gada darbu. To notasija izpilddomniešas priekšsēdētāja Aina Tumašova. Deputātu jautājumu priekšsēdētājam nebija. Debatēs pārskatu par savām darbības jomām sniedza: izpilddomniešas priekšsēdētāja vietnieks — agrofirmas ģenerāldirektora vietnieks finansu jautājumos Anatolijs Sabanskis, izpilddomniešas loceklis — agrofirmas sporta metodisks šoferis Jānis Belousovs, sociālistiskās likumības un sabiedriskās kārtības sargāšanas pastāvīgās komisijas priekšsēdētājs Andrejs Aleksandrovs, kul-

tūras, sporta un tautas izglītības pastāvīgās komisijas priekšsēdētāja — bibliotekāre Alla Krasnopjorova, kā arī sociālistiskās nodrošināšanas un veselības aizsardzības komisijas priekšsēdētāja — agrofirmas ģenerāldirektora vietniece lauksaimniecībā Sofija Vjakske.

Sesija pieņēma lēmumu kompleksai darba uzlabošanai, kurā citu starpā ir arī šāds punkts: «Izpilddomniešas nodrošināt augstā organizatoriskā un politiskā līmenī 1989. gada decembrī un 1990. gada martā paredzēto tautas deputātu vēlēšanu sagatavošanu un norisi».

Bet mums, vēlētājiem, jau taqad jādomā, kuriem uzticēsim šo godu un nastu — papildu darbu un laika patēriņu mūsu interešu aizstāvēšanā un labo lēmumu izpildes nodrošināšanā.

M. GEKISA

ATTELĀ: ekspedīcijas dalībnieki tiek ar vokālā ansambļa dalībniecēm Rudzētos. A. GONCAROVA foto (Krāslava)

(Sākums laikraksta 40. numurā.)

Atbraucēji un saimnieki aizgāja līdz piemiņas vietai stalinisma represijas cietušajiem, nolika tur ziedus. Tad visi sapulcējās skolas aktu zālē uz lielie, bet izjustu un saturīgu koncertu. Saimnieki nebija tikai klausītāji, kopā ar gvardu vokālo ansambli uzstājās vietējie sieviešu vokālās ansambļi. Sevišķi iepriecināja kopīgi dziedātās melodijas. Par koncerta naglu kļuva «Dzimentenes dziesma» ar Franča Kempa vārdiem. Lielākā daļa no klātesošajiem ar šo lielisko dziesmu tikās pirmo reizi un tā atstāja neizdzēšamu iespaidu.

No skolas atbraucēji un mājnieki devās uz kauju vietām Steķu slā, kur ceļa malā uzstādīti piemiņas akmeņi, un uzraksti vēsta, ka šajā vietā 1944. gada augustā latviešu gvardi izcīnījuši uzvaru pār fašistu karapulkiem. Par to dienu notikumiem stāstīja H. Onckule un šo kauju dalībnieks Pāvels Pihelis. Viņš teica, ka Steķu kaujas sākās pēc spēcīgas artillerijas sagatavošanas, ka ticis izšauts tik daudz šāviņu, ka pa vienam iznācis uz katru kvadrātmetru. Viņš īpaši pakavējās pie tā, ko šajā kaujā paveica sapieri, kurus komandēja: viņiem bija jāgatavo uzbrukuma ceļi kājnikiem.

Pateikušies rudzētiem par laipno uzturēšanu, ansambļa dalībnieki un viņu pavadītāji devās uz Mežari. Mums, lūdzaņiem, šī vieta īpaši dārga.

(Turpinājums 3. lpp.)

Rudens balle

29. septembra vakarā Riebiņu kultūras nama zālē bija rudeniņu noskaņu pilna. Visi agrofirmas jaunieši tika aicināti uz balli. Vakara organizatori parūpējās par zāles noformējumu, gaidā tika celtas rudens veltes, sagatavotas spēļu programmas. Bet no labajām iecerēm nācās atteikties.

Nevarētu teikt, ka agrofirmas jaunieši būtu luti nāti ar atpūtas pasākumiem (runa nav par kultūras nama rīkotajiem atpūtas vakariem), taču uz balli bija atnākuši labi, ja kādi trīsdesmit. Pārējo vietā bija aktīva Prēiļu (un ne tikai) jauniešu daļa, kuriem ir vienlaicīgi uz-

kādu pasākumu iet, lai tik nebūtu jāšēz mājās. Rodas jautājums: no kurienes mūsu agrofirmas jauniešos tādā inertumā? Vai arī viņi ir pārlicināti, ka vakars būs neinteresants, garlaicīgs, nemaz neaizgājuši uz to? Skaidrs viens, ka ar noslogotību aizbildināties nevar, jo visi lielie darbi ir jau ar muguras.

Gribētos, lai jauniešos zustu inertums, lai atkal viņos iedegtos neliela uguniņa, kurā priecētu gan pašus, gan arī vakara organizētājus.

G. BIKOVSKA, agrofirmas komjaunatnes sekretāre

1. Pirmrindas pieredzes adreses

Pirmrindas pieredzes speciālistu semināra pirmajā dienā («Jaunais Cēls» 30. septembrī) iepazīnāmies ar Stendes selekcijas un izmēģinājumu staciju (SIS), kura izvietota Dižstendes muižā (XVI — XIX gs.). Stendes SIS (dibināta 1922. g.) noskaidro racionālas augu sekas un piemērotākos lauku kultūruaugu priekšaugus, pēta šķirņu agrotehnikas kompleksos jautājumus, apstrādes ekonomiski izdevīgās me-

todes, racionālākos organiskā un minerālmēslojuma lietošanas paņēmienus, augu slimību, kaitēkļu un nezāļu izplatību un noskaidro paņēmienus to apkarošanā, veic visus augkopības progresīvos darbus. Plaši propagandē zinātnes sasniegumus un ražošanas pieredzi, lievēš tos praksē. Zinātnieku darba rezultātus publicē rakstu krājumos, brošūrās, presē. Stendes SIS ir Talsu rajona bāzes saimniecība ar

augstu zemkopības kultūru. Arī lopkopība gūti vislabākie rezultāti rajonā. Ierīkots plašs un moderns pirmrindas pieredzes kabinets ar izvērstiem, izsmelošiem uzskates līdzekļiem. Kabinētā tiek rīkoti semināri, sanāksmes, kursi un apmācības visam ar lauksaimniecību saistītajam. SIS sadarbojas ar kaimiņrepublikām un arī ar ārzemēm.

(Turpinājums 3. lpp.)

ATTELĀ: noasfaltētā teritorija un piebraucamie celi pie Riebiņu fermas, vecās lopu mītnes un saimnieciskās ēkas kļuvušas pievilcīgākas.

Sogad kolhozā «Sarka-

nais Oktobris» asfalta segums noklāts ap 30 tūkstošu kvadrātmetru platībā, kas kopā ar izdevumiem par materiālu iegādi, transportu un darba apmaksu sastāda ap 150 tūkstošiem rubļu. Tādi pie-

braucamie celi un pagalmi ir arī pie citām fermām. Kad no ražošanas apspriedēm saimniecībā šī melnā sega tika salīdzināta ar dārgu paklāju dzīvokli. Skaidrs, ka pret to ar lielu saudzību arī jāattiecas.

SECIGI, PERSPEKTIVI	NO SKAUNES LIDZ AMULAI	SILAJĀNU MOZAIKA
FRANCIS TRASUNS UN VINA FABULAS	PILSETU SASAUKŠANĀS	SVETCELNIEKU ZEME — FATIMA
GADI MĀCA	PIRMRINDAS PIEREDZES ADRESĒS	LIETISKO DARIJUMU KLUBS
2. lappuse	3. lappuse	4. lappuse

Secīgi, perspektīvi

29. septembrī partijas sapulce notika siera rūpnīcas ceha pirmorganizācijā. Darba kārtībā: Latvijas KP rīcības programma «Pa Latvijas suverenitātes ceļu» un uzdevumi tās izpildē, partijas biroja pārskats par paveikto darbu.

Dienas kārtības pirmajā jautājumā runāja Viktors Solovjovs, kurš pats piedalījās šajā Latvijas KP Centrālās Komitejas plēnēmā. Viņš daudz stāstīja par gatavošanos tam, par neparastumu (dokumentu izstrādā bija pieaicināti visi Centrālās Komitejas un revīzijas komisijas locekļi, komunisti). Pēc tam tuvāk pieskārs programmai, katrai no četrām nodalām un desmit pamatprincipiem, izdalīja tos uzdevumus, kas partijas ceha pirmorganizācijai risināmi.

Pēc V. Solovjova uzstāšanās sapulces dalībnieki nolēma noklausīties arī pārskata ziņojumu, un tad tos abus apspriest vienlaicīgi. Pārskatā galvenā doma bija akcentēta uz to, ka dzīve ne reizi vien jau pierādījusi: no partijas organizācijas aktivitātes ļoti lielā mērā atkarīgi arī ekonomiskie rādītāji kolektīvā. Ja komunisti nav šādās pozīcijās, tad par veiksmēm grūti runāt. Partijas darbs vispirms ir darbs ar cilvēkiem, ar kadriem, gādība par tiem, rūpes par tādus apstākļu radīšanu, lai viņi strādātu radošāk, būtu iniciatīvāki un patstāvīgāki.

Šajā organizācijā 41 PSKP biedrs, no viņiem 18 ir inženiertehniskie darbinieki. 8 mēnešos pānākti šādi rādītāji: sviesta saražotas 2 217 tonnas, plāna izpilde — 116,7 %, pērn šajā laikā bija saražotas 2 169 tonnas;

siera saražotas 3 466 tonnas, plāns izpildīts 103,8 procentu apjomā, pērn šajā pašā laikā — 3 660 tonnas;

piena cukura — 614 tonnas, plāns izpildīts 101,5 procentu apjomā, pērn 8 mēnešos — 655 tonnas.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ražošanas apjoms samazinājies sakarā ar to, ka rūpnīca saņem mazāk piena. Augstākā labuma siera

daļa ir 56,9 procenti, plānotā — 55,1 procenti.

Referātā izskanēja bažas par darba disciplīnas stāvokli rūpnīcā, par ekoloģisko situāciju. Sodien partija mūs orientē uz to, lai tiktu pastiprinātas prasības pret komunistiem, pret viņu partejisko, pilsonisko un sabiedrisko pienākumu.

Komunisti ar augstu atbildības izjūtu attiecas pret viņiem uzticētajiem pienākumiem. Viņu pulkā ir Andrejs Pozdnakovs, Marija Dzene, Zoja Gulbinska, Viktors Martinovs, Jānis Timošenko, Valentīna Deksnē, Aivars Pizelis, Antons Veigulis, Evalds Daukšs un citi. Viņi ir tie, kuri godam nes komunistu vārdus, aktīvi piedalās pārbūves kustībā. Galvenais tagad ir šo rīcības programmu īstenot darbos.

Referātu apspriešanās piedalījās daudzi komunisti, doļot savu vērtējumu partijas biroja darbībai, izvirzot uzdevumus. Jūliāns Pastars runāja par speciālistu atbildību savos iecirkņos, Valentīna Deksnē — par nepieciešamību ātrāk izveidot latviešu valodas mācību grupu, šim jautājumam pieejot diferencēti un vadoties no tā, cik daudz no šīs valodas apmācāmie jau zina. Andrejs Pozdnakovs analizēja tautas kontrolieru darbu, atbalstīja domu par partijas disciplīnas un prasīguma pastiprināšanu, Raimonds Babris ierosināja rīkot partijas biedru konsapulces ik mēnesi.

Zinojumā pareizi akcentēts, ka ideoloģiskais darbs, kas ir pamatzudevums, veicams diendienā, ka pašlaik lekciju propagandai un partijas mācībām jāpāriet uz citām, laikmetīgākām formām, ka ierocina tas, ka komunisti ir norūpējušies par sava kolektīva labo slavu.

Ierosinājums par partijas sapulču organizēšanu tiks izskatīts partijas komitejas sēdē. Runājot par partijas biedru maksām, šis jautājums jāizskata ātrāk, jānānāk, lai organizācijas rīcībā paliek ne mazāk par 20 procentiem no iemaksāto biedru naudas summas (pašlaik tikai 1,75 procenti — 280 rubļi), kuru komunisti sadala un izlieto ar kopīgu lēmumu.

Sapulcē nolemts pieņemt Latvijas KP rīcības programmu, tās izpildes nodrošināšanai izvirzīti šādi pamatvirzieni, ko īsteno partijas pirmorganizācija: — organizatorisko un politisko darbību ciešāk saistīt ar praktisko uzdevumu izpildi, plānu īstenošanu, rūpnīcas attīstības perspektīvam un sociālo celtniecību;

— nodibināt ciešākus kontaktus ar LTF un kopīgi risināt uzdevumus;

— vistuvākajā laikā noslēgt gatavošanos darbam ziemas apstākļos: līdz 1. decembrim pabeigt divu dzīvokļu mājas celtniecību, līdz 10. oktobrim nodot ekspluatācijā jauno siltumtīcu. Līdz 1990. gada martam uzcelt noliktavu skābju uzglabāšanai un uzsākt angāra tipa noliktavas celtniecību, līdz 1990. gada augustam nodot ekspluatācijā 18 dzīvokļu namu, 1990. gadā sākt katlu mājas rekonstrukciju, pabeigt firmas veikala celtniecību, nodot ekspluatācijā autocisternu mazgātavu;

— ieviest partijas biroju locekļu pārskatus par darbu kolektīvos un sabiedriskajās organizācijās;

— jauniešus mērķtiecīgi gatavot iestājam PSKP;

— ierosināt izdarīt šādas izmaiņas PSKP Statūtos: sapulces pirmorganizācijās rīkot pēc vajadzības, bet ne retāk kā reizi ceturksni;

— uzlabot operatīvāti uzskatāmās aģitācijas noformēšanu;

— organizēt latviešu valodas mācību grupu, pieaicināt darbā kvalificētus pašmācībspējus;

— visnotāl atbalstīt žēlsirdības kustību, palīdzēt materiāli maznodrošinātām ģimenēm, darba veterāniem;

— palīdzēt uzlabot darbu tautas kārtības sargu vienību;

— visās partijas sapulcēs noklausīties informāciju par agrāk pieņemto lēmumu izpildi.

Partijas biroja darbs novērtēts apmierinoši.

Z. AGAFONOVA,
partijas komitejas sekretāre

Gadi māca

Neminēsim vecumu. Mes taču katrs paši pēc sevis zinām, kā tas ir. Nu, gudrāki esam kļuvuši, nu, apdomīgāki. Bet vai tad vecāki?! Pasarg Dievs!

Arī agrofirma «Sarkana Oktobris» galvenā grāmatveža vietniece Leontīne Svalba droši vien vēl jūt sevi to meiteni, kas pirms trīsdesmit? — jā, pirms nedaudz vairāk nekā trīsdesmit gadiem Līvānu ekonomiskajā tehnikumā apguva toreiz vēl nesaprotamās grāmatvedības zinātnes pamatus.

Pirmos divus gadus pēc tehnikuma beigšanas kā jaunā speciāliste pavadīja Zemgalē, padomju saimniecībā «Platone». Taču īstu latgalieti dzimtene agri vai vēlī sauc atpakaļ. Lūņu tā pasauca agri — tūlīt pēc obligātā norikojuma laika beigšanās. Atpakaļ uz dzimto Preiļu rajonu.

Patērētāju kooperācija, valsts statistikas iestādes, lauksaimniecības pārvalde, kas vēlāk pārtapa agrorūpnieciskajā apvienībā, — lūk, tās darbavietas, kurās Leontīne Svalba krāja savu darba pieredzi. Pirms diviem gadiem uz mūsu ag-

rofirma viņa atnāca jau kā īsti lietpratīga, ziņoša speciāliste.

— Vīnas iepriekšējā priekšiece man vēl ilgi nevarēja piedot, ka atvilināju Leontīni pie mums, — smaidot stāsta agrofirma galvenā grāmatvede Tekla Djubina. Un tūlīt pat uzskaita tās īpašības, kuru dēļ viņai ir viegli un labi strādāt kopā ar Leontīni Svalbu. Lietpratība, augsta pienākuma apziņa, principālitate, laipnība un sirsnība... Ko vēl var vēlēties?

Darba Leontīne Svalbai nav mazums. Vīnas pārziņā — agrofirma statistika, norēķini ar dažādiem debitoriem un kreditoriem, bilances kontu savstarpējā saistība... Katrā amatā ir savas, pārējiem mirstīgajiem nepieejamas zonas. Esmu ievērojusi, ka ikviens amats arī uzspiež cilvēkam savu zīmogu. Grāmatveža profesija ir no tām, kas harmonizē cilvēku. Skatītiem ir jāsaprot, kas tikai uz papīra, saskaņai jāvalda arī pašā rēķinātajā. Pilnīgi pielauju, ka mēdz būt raksturi, kuriem grāmatveža darbs nebūtu ne spēkam.

Zelta jubilejā

Tatjana Radionova bija viena no pirmajām un gados jaunākajām Nopelniem bagātajām kolhozniecēm kopsaimniecībā «Sarkana Oktobris». Vīnas darba

stāžs lopkopībā jau pārsniedz 33 gadus, kaut gan tikai pirms nedēļas strādīgā slaucēja atskatījās uz 50 mūža gadiem — pirmo lielo jubileju.

Nupat notikušajā LTF II kongresā, vēlot revīzijas komisiju, bija liels pieprasījums pēc grāmatvežiem. Izrādās, ka aktīvāko tautfrontiešu vidū šīs specialitātes pārstāvji ir deficīti.

Vai arī sabiedriskais inerts būtu viņiem raksturīga iezīme? Skatoties uz mūsu Leontīni Svalbu, to gan nevarētu teikt. Jo viņa taču uzņēmusies lielās kolhoza partijas organizācijas sekretāres pienākumus. Tiesa, blakus vienmēr ir tāds drošs balsts kā agrofirma partijas komitejas sekretāre Zoja Agafonova. Bet Leontīnes atbildību tas nemazina. Viņa ir arī Dārkopības un truškopības biedrības rajona nodalas revīzijas komisijas priekšsēdētāja, un no vīnas skaitļos trenētās acs būtu grūti paslēpties finansiāliem pārskauumiem.

Bez darba un sabiedriskajiem pienākumiem ir vēl ģimene, dārz, valasprieks — adīšana... Arī divi dēli. Jāniņ — jaunākajam, gandrīz vienlaikus ar mammu, oktobrī dzimšanas diena — paliek 17 gadu. Bet vecākais jau nodibinājis savu ģimeni.

Jā, gadi iet. Māca visas likstas — lielas vai mazas — uzveikt ar darbu. Bet vecumu? Nē, to nu gan tie nenes, M. AUSTRUMA

Lai Jums, Tatjana Fomicna, nepietrūkst dzīvesspāra, veselības un izturības vēl ilgu gadu kopā ar citām darbabiedrēm kaldināt mūsu lopkopības darba slavu! Laimi un prieku arī personiskajā dzīvē!

Francis Trasuns un viņa fabulas

Francis Trasuns un Francis Kemps ir izcilākie Latgales atmodes laika darbinieki mūsu gadsimta sākumā.

Francis Trasuns dzimis 1864. gada 16. oktobrī Sakstagala Kalna sētā daudz bērnu ģimenē. Pēc gānu gaitām un pabeigtas vietējās skolas viņš mācās Jelgavas reālskolā. Pēterpilī beidzis garīgo semināru un akadēmiju. Trasuns strādā par garīdznieku Daugavpilī, Rīgā, Pēterpilī. Tiek vajāts un izsūtīts par «aizliegāt» (bija aizliegta druka latīņu burtiem) Latgales modināšanas darbu, par pretošanās rusifikācijas un polonizācijas politikai.

Aizstāvēdams latgalešu valodas tiesības, F. Trasuns savā «Auseklī» raksta: «Auseklis» gādās, lai latvietim nevajadzētu...kautnēties tās valodas, kuru viņam jau māte mācījusi».

Rūpēs par latgalešu valodas apgušanu un izkopša-

nu Trasuns sastāda lasāmo grāmatu «Skolas dorzs» (1909), kā arī izdod «Latviešu volūdas gramatiku latgališim» (1921) un «Ābeci latgališu bērniem» (1921).

Latvijas republikas sākumā F. Trasuns izvērsa aktīvu deputāta darbību Saimei, kā arī nodevās rosigam publicista un literāta darbam. Simtiem runu ar to tūlītējiem publicētiem presē, ne mazāks skaits speciālu rakstu, vairāk par pussimta fabulu, vairāki desmiti dzejoļu, luga.

Vērtīgākā daļa no F. Trasuna literārā devuma ir fabulas.

Pēc intensīvas publicēšanas periodikā no 1921. līdz 1924. gadam tās tūlīt parādās arī atsevišķā grāmatā ar nosaukumu «Fabulas» (1924). Pirmizdevumā ietvertas 47. Izdevumā, ko tagad sakārtojis Augusts Eglājs, pievienotas vairāk nekā desmit vēlāk tapušas fabulas, kas nemtas

no 1925. gada periodikas. Kas raksturīgs fabulu tematikā?

Pirmkārt tas, ka to piesaiste aktualitātem parasti vienojas ar vispārcilvēcisko morāli. Daļai no fabulām ir pat gluži tiešs politisks noadresejums, piemēram, pie fabulas «Bites un lapsenes» piezīmēts: «Dārynota, kod izdeve lykumu par dorba laiku».

Ciešā saistība starp aktuālo un vispārcilvēcisko bija par pamatu tam, ka daži politikāni uztraucās, atpazīdami fabulu personāžos sevi. Tiem autors paskaidroja: «Latgolas Vords» dusmojas par mūnom fabulom. Nivina nu mūnom fabulom es naasmu minēis ni personas, ni vorda. Personas un jūs pryvoda dzeive mani naintere-sej... mani interesej tik tipi. Un ja «Latgolas Vords» un jo leidzstrodniki ir sevi iraudzējuši un pavznoši mūnos fabulos kai sovu vaigu spigeli, tys jau

nav muna, bet jūs pošu vaina. Kas sevi mūnos fabulos pazeis, byus vēl daudz i nokūtnē, i tagad, lai gon es jūs personeigi varbvut napazeistu un napazeišu».

Pie labākajām F. Trasuna fabulām parasti tiek minētas tādas, kā «Zeps un peipe», «Rozba suns», «Moksiliniks un cyuka», «Strods», «Divi suni», «Demokrati», «Zvēri nomdari», «Bites un lapsenes», «Zyrgs un ezeļs» u. c. Tajās komiskā gaismā parādīta cilvēku nepateicība kā atmaksa par labdarību, nopelnu nenovērtēšana, necieņa pret kultūras vērtībām, augstprātība, pielidība, tikojot pēc ērtas dzīves, tukšvārdība kā pseidokalošana tautai, pašlabuma kā vienīgās vērtības atzišana, lepnīgs parazītisms un tamlīdzīgi cilvēku netikumi. Trasuna fabulu iespaidīguma pamatā, pirmkārt, ir autora prasme izvēlēties jociņas sadzīviskas situācijas, tādas, kurās ar efektu

var paspilgtinat cilvēku īpašību un izdarību komiku («Zeps un peipe», «Uzuis un baka» u. c.). Otrkārt, tā ir spēja likt lietā komisku frāzi.

Runājot par fabulu kompozīciju, jāteic, ka savdabīgi ir daudzu fabulu aizsākumi. Tajos bieži vien sniegta tāda kā ieskaņa, kā tēmas pieteikums, kur dažkārt piesaukta pati fabula, kas var palīdzēt izskirt kādu morāles jautājumu. («Dēļ skaidreibas es sokšu lobok fabulu jums darvnot...», «Jo natycat, tod naklausit, ku stosta fabula...», utt.)

Arī fabulu nobeigumos, t. s. morāles daļā bieži tiek auzpēlēts pats fabulas jēdziens un iespējas. («Kū stosta fabula, tys ir storu loudim tai...», vai arī: «Jo švtū fabulu kam paskaidrot ir vajadzēigs...» un tad seko morāles formulējums).

Savas īpatnības piemīt arī fabulas sižetiskā izvērsuma daļai. Tai nerasti piemīt ne tikai konflikta sižetisms («Uzuis un baka»), bet arī reāliju spilgtums («Divi suni»).

Kas attiecas uz frazes

komiku, tad pie iepriekš teiktā jāpiebilst, ka tie vienkārsas sarunas valodas elementi, uz ko balstās fabula, padara to grūti pārceļamu citā valodā. Arī pārceļšana no dialekta uz kopnacionālo valodu nenotiek bez zudumiem. Tāpēc, lai pilnīgāk paturētu sadzīves runu tās intonāciju daudzveidībā, F. Trasuna fabulas parasti tiek atstātas dialektā. Starp citu, pats F. Trasuns, kurš visu mūžu cīnījās par Latgales vienotību ar pārējo Latviju un publicistikā daudz lietoja kopnacionālo valodu, dairradē tomēr palika pie savas tiesās dzimtas valodas, jo literatūrā patiesībā lieto ne jau vispār valodu kā gramatisku veidojumu, bet dzīvo runu.

Ar iedzīšanai sagatavoto fabulu krājumu, ko sakārtojis A. Eglājs, P. Trasuna fabulas piedzīvos trešo izdevumu.

V. VALEINIS,
literatūras zinātnieks

Jaunais Ceļš

1989. gada 14. oktobrī

No Šķaunes līdz Amulai

(Sākums 1. lpp.)

Brāļu kapos atdusas no vadnieks, Padomju Savienības Varonis Mihails Orlovs. Kļuvis par tradīciju, ka republikas sportisti izcīna M. Orlova kausu vasaras sporta veidu daudzciņā.

Mežāre. Kopš dienas, kad vienreiz Uzvaras svētku svinības te biju brīdī, kad bija ieradusies M. Orlova māte, tagad jau aizsaulē aizgājusi Olga Nikitičņa, un viņa brālis Ivans Ivanovičs, maz kas mainījies, Varbūt tikai lielāki un stiprāki kļuvuši koki, kas stāv pie brāļu kapiem, bet uz centrālā obeliska parādījies bronza veidots Varona bareljefs.

Ansambļa dalībnieki izkārtotās pie obeliska, nodziedāja dziesmu «Mātei» un nolika ziedus. Krāšņs rudens puķes bija atnesušas un nolika arī ciematīnā iedzīvotāji.

Un atkal ceļā, uz Aiviekstes krastiem. Pie Jaunaisnavas gvardes kaujinieki kopā ar citām Padomju Armijas daļām pārvarēja šo upi. Labajā krastā te uzstādīta akmens piemiņas zīme vēsta, ka 1944. gada 10. augustā Aivieksti forsēja latviešu gvardes strēlnieku korpuss kaujinieki. Te tika organizēts atpūtas brīdis. Un atkal klātesošo atmiņas aiztrauca uz pagātni, uz tālajiem un grūtajiem gadiem.

Vakarā Ogrē mūs sagaidīja un par naktsmājām parūpējās pilsētas Tautas deputātu padomes izpilddarītājs un kara veterānu organizācijas pārstāvis.

Trešās ceļojuma dienas maršruti veda uz Tukuma un Dobeles rajoniem. Seit no 1944. gada beigām un līdz 1945. gada maijam ritēja niknas kaujas, par ko liecina brāļu kapi pie ceļiem. To tik daudz, ka nav iespējams visus apmeklēt. Lai mēs labāk varētu orientēties, brauciena organizētāji bija parūpējušies, lai norunātajās vietās gaidītu pavadoņi — sabiedrības pārstāvi. Viņi brauca ar mums autobusus, pa ceļam stāstīja par saimniecībām, kuras šķērsojām, par novada ievērojamākajām vietām. Galvenā tēma bija Lielais Tēviņas karš, stāsti par kaujām, kuras aizņēmušas tik daudz dzīvību. Brāļu kapos guldīti tūkstoši.

Lūk, Vējakroga brāļu

kapi pašā ceļmalā, plāksnēs uz kapiem daudz latviešu uzvārdu. Kopīgajās apbedījumu vietās guldīti arī daudzu citu mūsu Savienības tautu dēļ, kuri savus spēkus bija apvienojuši grūtajam uzdevumam — izšķirošajam cīņam. Ansambļa dalībnieki piemiņai pakājē nolika vainagu, nolieca galvas pie brāļu kapu kopām un nodziedāja «Veterāni, kauju biedri...».

Autobuss apstājās Džūkstē. Netālu no ceļa redzams milzīgs akmens, uzraksts uz tā liecina, ka tas ir piemiņas zīme Staļina režīma represētajiem no vadniekiem. Pie tā — liela vāze, pilna ar ziediem. Arī mēs noliekam atvestās puķes un dodamies uz klubu, kur aicināja apskatīt... vienas ģimenes mākslas darbu izstādi. Milzīgā zāle bija piepildīta ar lietišķās mākslas paraugiem, ko izgatavojuši ģimene, kuras māte ir Lūcija Zvirbule. Vienu sienu, piemēram, aizņem pašautie paklāji un galdauti, tie ir jauki un nevainojami izpildīti. Man likās, ka mūsu Latgales meistares neatpaliek ne par mata tiesu. Uz galdiem — keramikas izstrādājumi tautas tradīciju garā, kuri jūtami atšķiras no mūsu novada paraugiem, stāv stendi ar paklājiem, puloveriem, cimdiem. Visvairāk patika darinājumi no klūdzinām — tie bija brīnumjauki, izgatavoti ar lielu māksliniecisku gaumi.

Pateikušies par baudu, ko sniedza izstādes apmeklējums, veterāni ar ziediem devās uz brāļu kapiem, kur atkal skandēja savas dziesmas. Džūkstē ir kolhoza «Dzintarzeme» centrs, tā priekšsēdētājs bija atvaļinājumā, tomēr atnāca uz tikšanās ar ansambli un paaicināja mūs pusdienās. To laikā ansambļa kolektīvs par godu viesmīlīgajai uzņemšanai sniedza improvizētu koncertu no populārākajām dziesmām savā repertuārā.

Nākošā pietura — Kauņnieku padomju saimniecība. Vadītājs, partijas pirmorganizācijas sekretārs, kluba darbinieki cieņpūši sagaidīja ar ziediem un pirādziniem no jaunās ražas miltiem. Saimniecības darbalādis lepojas ar savu novadnieku Padomju Savienības Varoni Polu Armani (Pāvels Tiltiņš) — Spānijas varoni, kurš

1943. gadā krita kaujā ar fašistiskajiem iebrucējiem. Mūsu republikā pazīst arī citu ievērojamu saimniecības pārstāvi — Sociālistiskā Darba Varoni Antonu Bārtuli, kurš tagad pensijā.

Piē kafijas tasītēm saimniecības vadītāji un speciālisti pastāstīja par to, kā strādā laudis, kā kolektīva iejūtas atbraukšie no citurienes, kā māsas latviešu valodu. Šķīroties saimnieki ansambļa dalībniekus uzaicināja ierasties speciāli, lai sniegtu koncertu, jo tūdien nebija laika.

Saldū mūs sagaidīja korpuss sirmis veterāns Klaviņš, kas parūpējās par naktsmājām kempingā netālu no Brocēnu ciemata. Ritā atgriezāmies Saldū. Nolicuši vainagu uz brāļu kapiem, ansambļa dalībnieki no kritušajiem biedriem atsveicinājās ar dziesmu.

Brauciena galamērķis bija Amulas upe. Tās krastos notika pēdējās kaujas, te bija fašistu aizsardzības pēdējā līnija. Nokāpām lejā pie ūdens. Upes krasti ir ļoti gleznaini, vietumis jau bija parādījušās pirmās dzeltenās lapas, bet putnu balsu koris skanēja īsti vasarīgi. Grūti bija iedomāties, ka te kādreiz ritēja kaujas.

No Amulas krastiem sākas mūsu atceļš. Bija aizritējušas četras dienas, bet dziedātāji nebija noguruši no dziesmām. Viņi autobusā skandēja kara gadu un vēlāko laiku dziesmas. Protams, arī «Daugav's abas malas...».

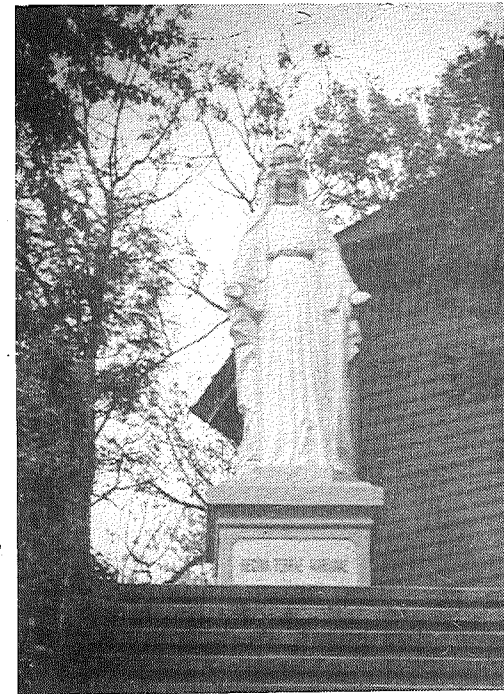
Pēdējā pietura bija pie Rīgas. Iebraucām mežā un pa šauru ceļu nokļuvām pie no bērības zināmā kalniņa. Tas bija Ložmetēkalns, vieta, kur latviešu strēlnieki deva prettriecienu vācu ķeizara karaspēkam. Par tām dienām lika atcerēties Latvijas televīzijas darbinieks, kurš pēta latviešu strēlnieku gaitas pirmajā pasaules karā. Te man jāpaskaidro, ka visu ceļu ar mums kopā bija grupa no Latvijas televīzijas, ko vadīja mūsu novadnieks Leons Rudzišs.

Pie lielā akmens Ložmetēkalnā citas paaudzes strēlnieki, godinot to strēlnieku piemiņu, kas te stāvēja uz dzīvību un nāvi, nelaižot ienaidnieku uz Rīgu, dziedāja savas vēltīju dziesmas. Rēzeknes nīdētājs izpilddarītājs tautas izglītības nodaļas vadītājs J. Rožkalns, pilsētas 1. vidusskolas skolotāja V. Daniševska pateicās ansambļa dalībniekiem. Viesi saņēma piemiņas veltes.

M. VASILJEVS,
Ludza

Pilsētu sasaukšanās

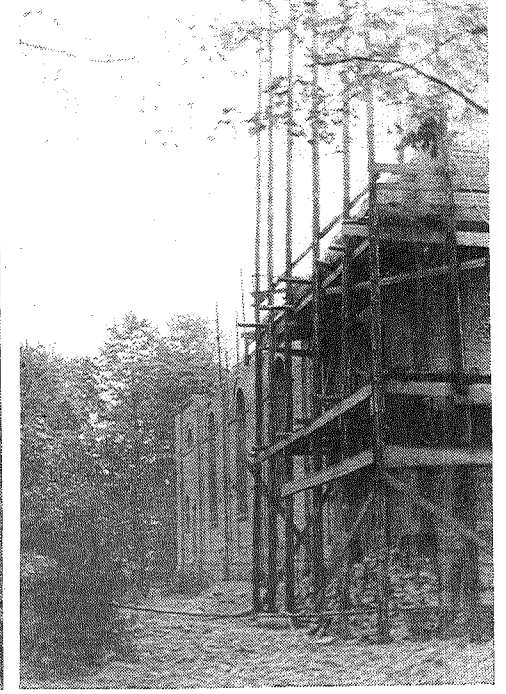
Ludza

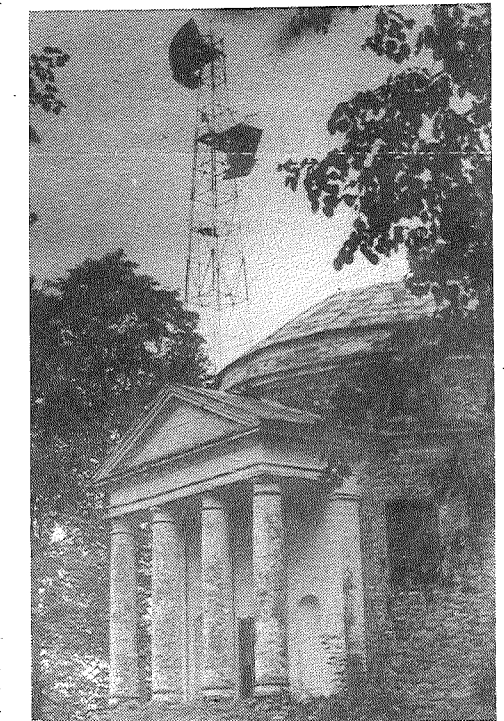
Acu priekšā aug katolu baznīcas korpuss Ludzā uz viena no pakalniem pie senās pils drupām, no agra rīta līdz vēlam vakaram te strādā brīvprātīgie celtnie-

ki. Visus darbus vada vietējās draudzes priesteris. Ticīgie jaunā dievnama celtniecību atbalsta arī materiāli, ziedojot līdzekļus. LTF Ludzas grupa

ziedojuši ap trim tūkstošiem rubļu. Topošajā baznīcas kompleksā ieders Jaunavas Marijas skulptūra.

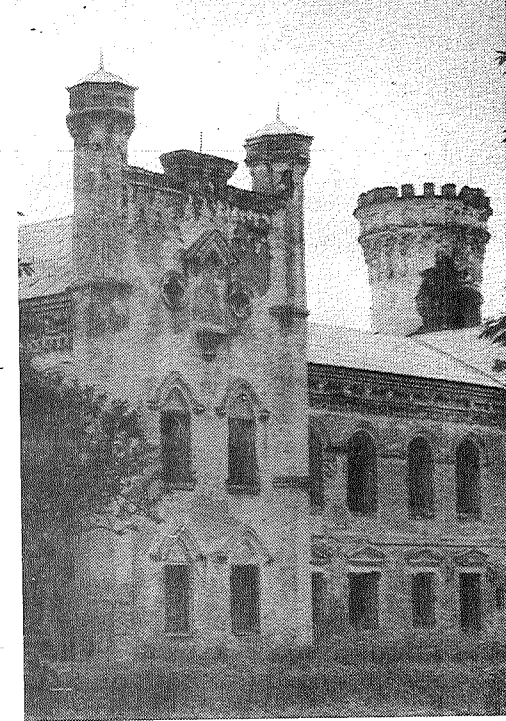

Preiļi

Top pilsētas senā parka kompleksās rekonstrukcijas plāns, tajā svarīga vieta ierādīta gan mazo arhi-

tektūras formu, gan vēsturisko celtnu atjaunošanai, kā pirmās starp kurām minama muižas pils ēka

un kapliča. Pils atjaunošanai jau savākti ap desmit tūkstošu rubļu.

Pirmrindas pieredzes adreses

(Sākums 1. lpp.)

Pirmās dienas vēlā pēc pusdienā apmeklējām Kalēju muzeju, kur tik daudz eksponātu raksturo mūsu republikas dažādu nozaru ražošanas attīstības vēsturi. Muzejs iekārtots pēc entuziastu iniciatīvas. Ļoti patīkami, ka mūsu sabiedrībā (šoreiz, jāsaka, Kurzemes pusē) ir cilvēki, kuri nerēķinās ne ar laiku, ne ar līdzekļiem, lai iepazīstinātu ar tautas darba kultūras attīstību un censtos saglabāt to arī nākamajām paaudzēm. Kalēju muzeju

Jaunais Ceļš

1989. gada 14. oktobrī

silti iēsaku pie pirmās izdevības apskatīt katram. Tas izvietots pie Talsu «Lauktechnikas» nodaļas. Iepazināties ar Talsu rajona kolhozu «Draudzība» Pastendes ciemā. Talsu pilsētnieciskie pakalni un kolhoza «Draudzība» kviešu, kartupeļu, ābolu, zaļie un tulpju sārnie lauki pavaros sadzīvo turpat līdzās, jo saimniecības centru no pilsētas šķir tikai pieci kilometri.

Kolhozs «Draudzība» ir viens no lielākajiem republikā, kopējā zemes platība — 15 219 hektāri, tā teritorija ziemeļu — dienvidu virzienā ir 26, rietumu — austrumu virzienā — 22 kilometri.

Saimniecība pašu spē-

kiem uzbūvēta jauna, ļoti moderni un mājīgi iekārtota administratīvā ēka, kurā atrodas arī ciema Tautas deputātu padomes izpilddarītāja, kultūras nams un pasts; vairākstāvu dzīvojamie nami un ģimenes mājas, mežu ielokā ieskaustais bērnu dārzs. Vecajā Pastendes pili tagad skola. Kopti zālāji, rožu stādījumi, ziedi, ziedi, ziedi visur, simtgadīgi koki priecē un piesaista uzmanību.

Celtniecības vēriens, tās funkcionārā virzība ir aplicinājums «Draudzības» saimes spriegā darbā veidotajai Latvijas lauku nākotnei. Apskatījām graudu mehānizēto glabātavu K-750 ar tilpumu 3 600 tonnas, kura saimniecībai

izmaksāja 388 000 rubļu, augstsprieguma elektrotakluma, tehniskās apkopes punktu, kartupeļu uzglabāšanas pagrabu 3 000 tonnām, kartupeļu šķirošanas ceļu, lopbarības sagatavošanas ceļu un citus objektus. Meklēti un ieti droši jauni ceļi, risinātas sarežģītas problēmas, izsverot un liekot lietā visu labāko guvumu.

Saimniecība specializējusies graudaugu, kartupeļu un ilggadīgo zāļu sēklokopībā, dārzeņu audzēšanā, piena, cūkgaļas un liellopu gaļas ražošanā. Lopkopība dod vislielākos ienākumus — pāri par 68 procentiem no visiem realizācijas ienākumiem. Kolhozā ap 4000 liellopu, tai skaitā pāri par 1 400 slaucamo govju, ap 6 000 cūku un 1 500 aitū. Skirnes aitu audzētāji vairākkārt piedalījušies PSRS

TSSI, apbalvoti ar diplomiem un medaļām.

«Draudzībā» iekārtots karantīnas lauks 40 hektāru platībā sipolpuķēm, pārbaudes lauku iziet arī vairākas perspektīvas kartupeļu šķirnes. Palīdzoties un palīdzoties (kā sipolpuķu audzēšana, kokzāģētava, kļieģelnīca, augļu un dārzeņu pārstrādes cehs, galdniecība, podniecība u. c.) kolhoza ekonomikā dod lielu ieguldījumu. «Draudzībā» ziedu košums saistīts ar 1. dārzniecību, kur iekārtota arī īpaša kaktusu zāle — ekspozīcijā redzami visdažādākie šī eksotiskā auga dzimtenes pārstāvji. Augļu un dārzeņu pārstrādes cehs ir viens no jaunākajiem palīdzoties mumiem, kurā āboli, gurķi, tomāti, ķirbji, mārūtīti, dilles pārtop vairākus 10 dažādos produkcijas vei-

dos. Palīdzoties mumiem — zāģētava, kļieģelnīca un galdniecības ceļam — nozīmīga loma celtniecībā.

«Draudzība» nodarbojas arī ar zivkopību.

Jāpiebilst vēl, ka «Draudzībā» rosīgi strādā Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības pirmorganizācija, jo «Draudzības» teritorijā atrodas vairākas nekā 30 aizsargājamo objektu — dižkoki, arhitektūras un vēstures pieminekļi. Administratīvās ēkas gaitenī izvietoti gaumīgi noformēti stendi, fotoattēlos redzami visi kolhoza teritorijā esošie aizsargājamo objekti.

Kolhozā «Draudzība» ļoti plaši izvērstas arī kultūras dzīve, par kuru varētu uzrakstīt veselu garu rakstu. Valentīna RUTKOVSKA, pirmrindas pieredzes vecākā speciāliste

(Nobeigums. Sākums 36. numurā.)

Līdz 1920. gadam Feimaņos par draudzes saimniekiem (pēc 1920. gada viņus sauc par pravestiem) bijuši Putrovičs, Runkaitis, pēc tam Aleksandrs Abojs, kurš apglabāts baznīcas dārzā, no 1936. gada līdz 1950. gadam — Bronislavs Veržbicis, kurš pirms pasaules kara uzcēla Višķu baznīcu, Feimaņos plānoja uzcelt mūra ēku, Feimaņu draudze bija plaša, tās robežas bija vēl aiz Silajāņiem. Draudzes locekļi ierīcēja jauno baznīcu, tā lai atrastos draudzes vidū Nikitiškos, zemes īpašumu apmainīt pret Rutkovska saimniecību, kura bija apmēram tikpat liela, kā baznīcas īpašumi. Sos nodomus izjauca karš.

B. Veržbicika brālis Jānis bija jurists, līdz 1934. gadam — Latvijas Saeimas deputāts, viņa dēls vācu okupācijas laikā esot darbojies antifasiistiskajā pagrīdē.

B. Veržbicis apglabāts Daugavpilī. Uz Feimaņu kapsētu mirušos veda no tālas apkaimes, neskatoties uz to, ka tuvāk atradās citas kapsētas. Te atdusas arī Latvijas PSR Nopelniem bagātā kultūras darbinieka Andreja Paulāna mirstīgās atliekas.

KAZIMIROVA. Tautā saukta Pomilvs, muiža Feimaņu ezera krastā 6 kilometru attālumā no Feimaņiem, piederēja muižniekam Sišķinam, kurš nirms agrārreformas to uzdāvināja kalponei Marijai Biseniecei. Kopplatība — 279

ha, sadalīta, 13 jaunsaimniecībās un 2 piegriezumos. M. Biseniecei centrā atstāta neatsavinātā daļa ar 55 hektāriem zemes — aramzeme, augļu dārzs, pļavas. Viņai bija 6 zirgi un 20 govīs. Dažos gados no augļu dārza bija lielāki ienākumi nekā no visas saimniecības. Ipašniece apprecēja Silajāņu pagasta kārtībnieku Dominiku Valteru, Maltas pagasta Zemsku sādžas trūcīga zemnieka dēlu, kurš strādāja kopā ar kalpiem un saimniecību izveidoja par priekšzīmīgāko apkaimē. 1941. gadā te tika ierīkots zirgu un mašīnu iznomāšanas punkts.

KAUSI. Muiža pie Preiļu pagasta robežas, 3 km no Pieniņiem, 5 km no Riebiņiem, zemes kopplatība — 190 hektāri sadalīta 30 vienībās. Ipašniekam Pēterim Koreckim atstāta centrālā daļa 55 hektāru platībā. Kara laikā muižu viņš bija atstājis, atgriezās pēc tā. Bija ievēlēts I Saeimā, bet vēlāk neievēlēja. Organizēja agitācijas kampaņu, šim nolūkam no bankas aizņēmas naudu, bet viss bija veltīti, parādi palika nenomaksāti. Mira 1930. gadā. Vienīgais dēls Anatolijs studēja Parīzē, apprecēja Pieninu muižniedes Annas Novokšanovas radnieci, aizbrauca uz Franciju un tur palika. 1934. gadā banka pārdeva P. Korecka īpašumu, zemi sadalīja trijās daļās un tās ieguva Vidsmuižas pagasta iedzīvotāji.

KREVI atradās 4 km

no Riebiņiem, 6 km no Silajāņiem. So muižu pirms I pasaules kara bija nopircis tās rentnieks Aleksandrs Pelniņš, kurš bija atnācis no Česu apriņķa Laudonas pagasta. 262 muižas zemju hektāri agrārreformas laikā sadalīti 15 vienībās, neatsavinātā daļa bija 100 hektāri. Seit nodibināja piensaimnieku savienību. A. Pelniņš ilgus gadus bija tās valdes priekšsēdētājs, pienotava bija viņa mājā. Trīsdesmito gadu otrajā pusē A. Pelniņa dēls Nikolajs bija Silajāņu pagasta tiesas priekšsēdētājs, Aleksandrs pēc Malnavas lauksaimniecības vidusskolas beigšanas dzīvoja mājās, Verners beidza karaskolu. 1941. gada 14. jūnijā ģimene deportēta, tēvs un māte miruši ceļā, Aleksandrs — Vetluģā. Nikolajs atgriezās un dzīvo Česīs.

SILAJĀNI. Muižas kopplatība 442 hektāri, sadalīta 13 jaunsaimniecībās un 19 piegriezumos, neatsavināto daļu nopirka Ciblis — ap 50 hektāriem. Viņš dzēra, padzina ģimeni, nonāca parādos. Viņa sieva ar brāļa, toreizējā Rēzeknes pilsētas galvas Skangala palīdzību no bankas nopirka 25 hektārus, bet otrs 25 hektārus — sešklasīgās namatskolas skolotājs Sviklis. Cibļa dēli un meitas mācījās Malnavas lauksaimniecības vidusskolā.

1940. gadā Sviklis tika iecelts par Rēzeknes apriņķa tautas izglītības nodalīšanas inspektoru, vācu okupācijas laikā no darba atbrīvots. Pēc Lielā Tēvijas ka-

ra strādāja par Rēzeknes I vidusskolas direktoru, un māju Silajānos atstāja.

SURIKOVKA. Atradās 7 km no Maltas, nosaukta kādreizējā muižnieka Rika vārdā. Centrālā daļā — 55 hektārus par 26 000 latiem nopirka Ignats Laizāns, kurš pirms tam par 14 000 latiem bija pārdevis lielas mājas un 100 hektārus zemes Ostrovā. Iekūlās parādos, nespēja nokārtot maksājumus. Divas reizes šis īpašums bija ūtrupē, bet neviens to nenopirka.

VERONIKOVA, tautā saukta Kokali, 1 km attālumā no Riebiņiem. 193 hektāri sadalīti 15 vienībās. Neatsavinātā daļa bija 100 hektāri, to īpašnieks 1927. gadā pārdeva. Ar valsts aizdevumu palīdzību nopirka nelielās daļās Ādams Adamovičs, Onufrijs Adamovičs, Albīns Adamovičs, Antons Adamovičs, Dominiks Adamovičs, Antons Čaunāns un Ansis Pastars.

Iznemot dzīvojamo māju un šķūni, kuri bija no koka, visas pārējās ēkas bija no māla klieka, diezgan izturīgas, nobalsinātas labi izskatījās. Muižā bija prāvs ābeldārzs un daudz vecu koku, neliels parks, tā malā pie lielcēla atradās tēraudā liets kādreizējā muižnieka piemineklis, kas tur nostāvējis gadus 200. 1944. gadā tas nogāzās, vēlāk nezināmi jaunekļi nodevuši metāllūzņos. Pašreiz šeit nav ne parka, ne dārza, tagadējais kolhoza «Sarkanais Oktobris» ābeldārzs iestādīts tur, kur agrāk bija lauks.

Ar to mans atminu stāstījums par Silajāņu pagastu nu ir galā. Esmu gandarīts, ja kādam izraisīs pārdomas, pavēra dzimtai novada vēstures lapusi. Izmantoju Konversācijas vārdnīcu un Latvijas Padomju enciklopēdiju, arī periodiskos izdevumus.

Svētceļnieku zeme — Fatima

Fatima. Cik bieži šo vārdu dzirdam un lasām mūsu dienās! Fatima — pasauleslavena svētceļojumu vieta Portugālē.

1917. gada 13. maijā un vēl nākošo piecu mēnešu 13. dienā netālu no nelielā Fatimas ciema, Kovas de Iria kalnu ielejā, trim ganiņiem: Jacintai (7 g.), Francim (10 g.) un Lūcijai (11 g.) parādījās Vissvētākā Jaunava Marija. Tāpat kā Bernadetai, kurai Dievmāte parādījās Lurdā, bērniem sākumā neviens neticēja, ieskaitot pat viņu vecākus.

Septembra mēneša 13. dienā Dievmāte pasaka, ka 13. oktobrī notiks brīnums un tam visi ticēs.

13. oktobrī Kova de Iria ielejā, neskatoties uz lietus gāzēm, sapulcējās ap 100 tūkstoš cilvēkiem, to starpā daudz neticīgo.

Notika lielais Saules brīnums, kuru redzēja visi sapulcējušies Kova de Iria ielejā un pat tuvākajā apkārtnē. Saule sāka «dejojt». Virpuļoja kā milzīga uguns ripa. Beidzot likās, ka tā kļūst asinssarkana un metās no vienas debespuses uz otru, izšaujot milzīgus asinssarkanus kūlus, kas apspīdēja zemi, kokus, cilvēku sejas un viņu drēbes visdažādākajās krāsās: zaļā, sarkanā, zilā, violetā.

Saules riņķošana atkārtojās trīs reizes, tā krita un cēlās, krita it kā cilvēkiem virsū un atkal attālinājās.

Tas viss turpinājās apmēram 10 minūtes. Pēc tam saule atgriezās savā vietā. So brīnumu aprakstīja pat divi portugāļu lielākie liberālākie laikraksti — «Diario de Noticias» un «O Seculo».

Fatima atrodas apmēram 150 km uz ziemeļiem no Portugāles galvaspilsētas Lisabonas, speciāli autobusi iet uz turieni katru dienu. Gar ceļa malām vērojamas palmas, dienviņu priedes un krūmāji, labas pļavas un vīna dārzi, olīvu koki, par retam labības sējumi. Tad ceļš sašaurinās, apkārtnē atgādina Tīrelpurvu pie Rīgas. Pēdējā posmā tas kļūst tik šaurš un likumots, ka bieži jāapstājas, lai palaistu garām pretī ejošās automašīnas. Zeme nabadzīga, zemnieki brauc divu riteņu ratos, ko velk ēzeļi, mājiņas celtas no kaļķakmens, izskatās pelēcīgas, bet ļoti sakoptas.

Bazilikas sešstāvētais tornis simbolizē sešas atklāsmes reizes. Visas ielas, laukumi un veikali pārpildīti. Bazilikas būve pabeigta 1934. gadā, spēi uzņemt līdz 30 000 dievlūdzēju, svētdienās un lielos svētkos misu celebrē ārpusē, altāris novietots uz kāpnēm, kur var novietoties 8 000 cilvēki, liela laukums var uzņemt 200 tūkstošus svētceļnieku. Vietā, kur parādījās Dievmāte, uzcelta kapella ar Jaunavas Marijas statuju.

Prelāts Dr. L. VĀRNA
(«Gaisma»)

Redaktors A. RANCĀNS

Lietiško danijumu klubs

Pusdienot — uz Krāslavu

Preiļu ēdnīcā par pirmo un otro ēdienu, frikadeļu auksto galu, siļķi ar sipoliem, tējas gāzi un 3 gabaliņiem rupjmaizes celotājs samaksāja 2 rubļi 70 kapeikas.

Krāslavas ēdnīcā viņš palūdza kotlešu dubultporciju, zupas šķīvi, glāzi ke-

fīra un glāzi tējas, salātus, paņēma 3 šķēles maizes un samaksāja 95 kapeikas.

Vēl šajā vienādojumā krāslaviešu kontā jāierēķina kārtība ēdnīcā, lielākas porcijas un laipna apkalpošana.

Māmiņ, paldies par pirkumu

Mums ļoti garšo šis siera kūkās plāksnītes. Nevar vien sagādāt, kad bus uz galda kopā ar citiem ēdieniem tas jaungaršo tūlīt. Mūs pat mēdzam, ka ne baltā tūpēnā kas gūl vāgā un skolā sākot mums no šīs tūpēnītes var iegūt tādus garšumus.

KAS VAR SACENSTIES AR KERAMIKU

Parādiēt māju, dzīvokli, kurā nav neviena keramikas priekšmeta. Visur atradīsies ne viens un ne divi vien konkrētu un zināmu autoru darbi. Katrs no mums nosauks ne vienu vien keramiku.

Svēturi, saimniecības trauki, kas reizē ir arī dekoratīvie atribūti ne tikai virtuvē, sienas dekoratīvie šķīvji, sienas dekorī, medaļas, ko viens otram dāvina dzīves jubilejās, kāzās un bērnu kristībās, tādi niecīni, kā svilpaunieki, amuleti, medaļoni un citi, arī puku podi.

Ēdienu un dzērienu labāk garšo, ja tie ir keramikas traukos, lielāku baudu spīdz ziedi, ja to skaistumu izceļ keramikas vāzes.

Kino oktobrī

- 24. «Jums nepatīk mūsu v.a. ko?» («Mosfilm»).
- 25. «Pagātnes atbalss» (Indija).
- 26. «Grēksūdze, Atsveinātības hronika» («Mosfilm»).
- 27. «Latīņamerikānis» (ASV).
- 29. «Bēgli» (Francija).
- 30. «Karalis Kongs dzīvo» (ASV).
- 31. «Rumba» (Francija). Seansu sākums plkst. 19.30.

JAUNĀIS CEĻŠ

Laikraksts «Jaunais Ceļš» («Новый путь») iznāk 1 reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās.

Redakcijas adrese: 228273 Preiļu rajona Riebiņu ciemā, agrofirma «Sarkanais Oktobris». Telefons redaktoram un nodaļas vadītājam — 56732

Pas. 1239. Met. 2200.

Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacīta iespiedloksne.